

Vztah fibrilace síní a demence

Petra Kratochvílová

II. interní klinika FN Plzeň

Fibrilace síní (FS) je celosvětově nejčastější setrvalá srdeční arytmie, která aktuálně postihuje přibližně 2–4 % populace. Její prevalence neustále stoupá a očekává se, že okolo roku 2050 by jí mohlo celosvětově trpět kolem 100 milionů pacientů (1). Demence postihuje aktuálně 5–7 % populace starší 60 let, v roce 2050 se očekává ztrojnásobení této hodnoty. Toto onemocnění vede ke snížení soběstačnosti, závislosti na druhé osobě a zvýšení celkové mortality. (2) V posledních letech přibývají důkazy o souvislosti mezi FS a zvýšeným rizikem kognitivního úpadku a demence. Cílem tohoto přehledu je shrnout nejnovější epidemiologické údaje, patofyziologické mechanismy a možnosti prevence tohoto vztahu na základě publikovaných studií. Dostupná data potvrzují, že FS, zejména diagnostikovaná ve středním věku, významně zvyšuje riziko jak celkové, tak časně demence. Důsledná kontrola rizikových faktorů a adekvátní léčba, mohou toto riziko snížit.

Klíčová slova: fibrilace síní, demence, antikoagulace.

The relationship between atrial fibrillation and dementia

Atrial fibrillation (AF) is the most common sustained cardiac arrhythmia worldwide and currently affecting approximately 2–4 % of the population. Its prevalence continues to rise, and by around 2050, the number of patients with AF is expected to approach 100 million (1). Dementia currently affects 5–7 % of individuals over the age of 60, and its prevalence is projected to triple by 2050 (2). This disease leads to loss of independence, increased need for long-term care, and higher overall mortality. In recent years, accumulating evidence has suggested an association between AF and an increased risk of cognitive decline and dementia. The aim of this review is to summarize the most recent epidemiological data, pathophysiological mechanisms, and preventive strategies underlying this relationship, based on published studies. Available data confirm that AF, particularly when diagnosed in midlife, significantly increases the risk of both overall and early-onset dementia. Careful control of cardiovascular risk factors and adequate treatment may reduce this risk.

Key words: atrial fibrillation, dementia, anticoagulation.

V poslední době bylo provedeno větší množství studií, které prokázaly vztah mezi fibrilací síní a rizikem vzniku demence. Výsledky těchto studií naznačují, že větší incidence vzniku demence je u nemocných, u kterých byla fibrilace síní zjištěna ve věku 45–69 let a čím déle byly pacienti vystaveni fibrilaci síní, tím rychleji u nich docházelo k poklesu kognitivních funkcí. U osob nad 70let věku se zdá, že riziko vzniku demence nestoupá výrazněji oproti běžné populaci. Zvýšené riziko nalézáme u vzniku demence vaskulárního a smíšeného typu, ne však u Alzheimerovy demence (3, 4).

Tyto výsledky potvrzuje také studie španělských autorů prezentovaná na kongresu EHRA 2025, která zkoumala vztah fibrilace síní (FS) a demence na rozsáhlé katalánské kohortě. Bylo sledováno celkem 2 520 839 pacientů ve věku nad 45 let po dobu 13 let. Výsledky ukázaly,

že FS představuje nezávislý rizikový faktor demence u pacientů mladších 70 let (HR 1,21; $P < 0,001$), zatímco u osob starších 70 let tato asociace významná nebyla. Nejvýraznější souvislost byla zjištěna u demence s časným nástupem (early-onset dementia, EOD), tedy při vzniku symptomů před 65. rokem věku (HR 1,36; $P < 0,001$). Z této studie stejně jako ve většině ostatních případů byli vyloučeni pacienti s historií proděláním CMP, který je sám o sobě považován za silný nezávislý rizikový faktor demence a kognitivní úpadek po CMP může vzniknout nezávisle na přítomnosti fibrilace síní (2, 5).

Dostupné metaanalýzy přitom neprokázaly zvýšenou incidenci demence u populace mladší 55 let, což lze pravděpodobně vysvětlit lepší adherencí k antikoagulační léčbě, nižší zátěží komorbidit a celkově nízkým výskytem FS i demence v této věkové skupině. Nové výzkumy